

Utassy Józsefnek életében három gyűjteményes kötete, a *Júdás idő* (1984), az *Irdatlan ég alatt* (1988) és a *Tüzek tüze* (2001) mellett két válogatott kötet jelent meg. Az egyik Nagy Gábor munkája (*Utassy József válogatott versei*, 2006), a másik a szerzőé, aki az *Ezüst rablánc* (2010) megjelenésének már nem örülhetett. Mindenesetre a költő önarcképe a búcsúzás létállapotából. A kötetnek komoly terjedelmi korlátai voltak, a verseknek mintegy a negyed részét tartalmazzák. Utolsó éveiben Utassy József tematikus ciklusokat szerkesztett életművéből, ezek egy-egy előadóstre való anyagot tartalmaznak. E kötet hat ciklusa így készülhetett. Logikus szerkezeti ívet rajzolnak meg, ám nem felelnek meg az életmű-válogatás, a „legszebb versek” követelményeinek. Nincs értelme a hiányzó nagy verseket sorolni, csak példaként említem, hogy a *Zúg Március* vagy a *Pohárköszöntő* sem kapott helyet. Figyelemre méltó változtatás, hogy a négy részre tagolt *Őszvilág* két szerkezeti egysége új címekkel önálló versként jele-

nik itt meg, s az egyik cikluscímmé válik, ez a kötetet záró *Európa elrablása*. Ám nem emiatt elgondolkoztató ez a válogatás, hanem azért, mert a cikluscímekben is ott van a csillag és a tenger, ám hiányzik az Isten motívuma. Versekben jelen van, de nem ciklust meghatározó módon. Igaz, korábban külön kötetet is szentelt ennek (*Isten faggatása*, 2000). Akár ez is magyarázat lehet erre a hiányérzetre, amely lehetséges, hogy csupán e tanulmány nézőpontjából olyannyira szembeötlő. Ám arra is joggal gondolhatunk, hogy a kötet címül választott *ezüst rablánc* költői képe, amely a hetvenes évekből, az *Iffúság, mint sólyommadár* című versből származik, ottani jelképségénél is tágabb szimbólummá változott át, s mindazokat az elsősorban nem is fizikai, hanem szellemi kapcsolatokat, megköttőségeket kifejezi, amelyek hálózatában az ember, aki költő, vergődött és próbált győzedelmeskedni. Aki a halál tudatával akart halhatatlanná válni, aki Istent tagadta, kereste és hívta.

UTASSY JÓZSEF *A remélt csók*

*Zsóka
csókja
oly csalóka!
Tánc ha kering,
lázálmot hint,
s vágyódva kint
ránk vár az éj.*

*Zsenge
teste
langy melegje
kedvre derít,
vonz, bátorít,
s úgy mámorít
a sötét éj.*

*Szedte-
vette
teremtette!
Zsóka csak néz,
ajka mint méz,
majd' megigéz — — —
S nevet az éj!*

Késő ősszel a Várban

*Ködös, őszi délutánon
ballagok a vársétányon.*

*s kergetik a kínos ködöt
szerteszét a város fölött.*

*Lent gyerekek kacaja cseng,
s remeg bele a hideg csend.*

*A szél szelíden cibálgat
tavaszról álmodó fákat,*

*De fent, a merengő várban
magam vagyok, rom-magányban,*

*s ott, hol a fenyő ága ring,
nyugszik jó öreg Gárdonyink.*

*sétálgatok elmélázva,
s halkán sír a bús szélhárfa.*

*Hozzám olykor föl-föltéved
lentről a lüktető élet.*

*Húrjairól lágy akkord kél,
s belesüvölt már a zord tél.*

*Ha netán most egy idegen
volna helyettem idefenn,*

*Felidézik az ős kövek
elém az egri hősokeket.*

*unatkozna. Hiszen már most
nem látna, csak szürke várost.*

*De elrebben a hősi múlt,
mert rá a jelen leple hull:*

*De nekem oly kedves élmény
lenn a sok füstölgő kémény,*

*lucskos, lomha felhőcsordák
a tél üzenetét hordják,*

*melynek fakult fátyol-füstje,
s a természet dérezüstje*

*ködfény-selyemből sző lepelt,
s elandalítja majd Egert.*

Hit és valóság

*A vágyam: Valóság!
Hitem még csak álom.
De tudom és remélem,
hogy a Valóságban
egyszer megtalálom.*